

Юрченко О. В.
*аспірант кафедри педагогіки
та освітнього менеджменту
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини
м. Умань, Україна*

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Удосконалення системи підготовки майбутніх учителів в умовах початкової школи потребує окремої уваги. Вивчення і аналіз вітчизняного досвіду професійної підготовки майбутніх педагогів дає можливість з'ясувати, що найбільш успішно вона здійснюється тоді, коли розпочинається ще на допрофесійному рівні шляхом проведення різних видів профорієнтаційної роботи з учнями загальноосвітніх шкіл.

Завдання сучасної школи – створити педагогічні умови для соціального виховання та соціалізації молодого покоління через систему заходів, спрямованих на привласнення підлітками загальнолюдських і спеціальних знань, оволодіння соціальним досвідом з метою розвитку соціальної компетентності.

У науковій літературі під педагогічними умовами розуміють істотний компонент педагогічного процесу, що інтегрує в собі певну сукупність заходів, спрямованих на досягнення поставленої мети. Під «сукупністю заходів» вчені розуміють зовнішні характеристики педагогічного процесу – зміст, форми, методи, педагогічні прийоми і засоби матеріально-просторового середовища, орієнтовані на певні взаємини з внутрішнім світом студента – потребами, інтересами, ціннісними орієнтаціями.

Науковці спеціально визначають термін «педагогічна умова» як певну обставину чи обстановку, яка впливає (прискорює чи гальмує) на формування та розвиток педагогічних явищ, процесів, систем, якостей особистості [1, с. 97].

На думку О. Братанич, педагогічні умови є сукупністю об'єктивних

можливостей змісту, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей здійснення педагогічного процесу, що забезпечує успішне досягнення поставленої мети [2, с.19].

В. Андрєєв вважає, що педагогічні умови являють собою результат «цілеспрямованого відбору, конструювання та застосування елементів змісту, методів (прийомів), а також організаційних форм навчання для досягнення ... цілей». У нашому дослідженні під педагогічними умовами будемо розуміти зовнішні обставини, що роблять істотний вплив на перебіг педагогічного процесу, в тій чи іншій мірі свідомо сконструйованого педагогом, який передбачає досягнення певного результату [3, с. 78].

А. Алексюк, А. Аюрзанайн, П. Підкасистий під педагогічними умовами розуміють чинники, що впливають на процес досягнення мети, при цьому поділяють їх на: а) зовнішні: позитивні взаємини викладача і студента; об'єктивність оцінки навчального процесу; місце навчання, приміщення, клімат тощо; б) внутрішні: індивідуальні властивості студентів (стан здоров'я, властивості характеру, досвід, уміння, навички, мотивація тощо) [6, с. 204].

Психологи приблизно однаково формулюються умови формування особистості молодшого школяра в цілому: учитель – еталон, зразок для наслідування; суб'єктивні умови - особистісні особливості молодшого школяра (підвищена сугестивність, висока копіювання, підвищена емоційність і реактивність); однолітки (значимість цієї умови зростає в кінці молодшого шкільного віку, коли однолітки стають еталоном в поведінці); сім'я (впливає, перш за все, на формування характеру молодшого школяра).

Педагогічні умови – це обставини, що забезпечують ефективність функціонування педагогічної системи, успішність педагогічного процесу. Під педагогічними умовами мається на увазі сукупність можливостей змісту навчання, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей його здійснення, що забезпечують успішність досягнення поставленого завдання.

На нашу думку, педагогічні умови сприяють або протидіють появі педагогічних закономірностей, обумовлених дією різноманітних чинників.

Можливість управління педагогічним процесом реалізується через нейтралізацію негативних чинників і створення позитивних педагогічних умов, в яких розгортається педагогічний процес.

Педагогічні умови ми розуміємо як спеціально створені обставини, необхідні і достатні для ефективної підготовки майбутніх учителів до професійної діяльності в умовах сільської початкової школи. Такими обставинами є відповідного психолого-педагогічного середовища, доцільний добір методів та організаційних форм роботи.

До педагогічних умов формування соціальної компетентності ми відносимо ті умови, які цілеспрямовано створюються у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу з метою забезпечення ефективності розвитку виокремлених компонентів соціальної компетентності молодшого школяра: мотиваційно-ціннісного, когнітивного, рефлексивного.

Отже, механізми педагогічної організації, які покладено в основу забезпечення педагогічних умов, охоплюють всі рівні й сфери взаємодії між викладачами, студентами та іншими суб'єктами освітнього процесу, що виконують інтегральну функцію й забезпечують взаємозв'язки з громадськими об'єднаннями та іншими соціальними структурами.

Література:

1. Краткий психологический словарь / Сост. Л. А. Карпенко; Под ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. – Ростов н / Д. : Феникс, 1998. – 512 с.
2. Братанич О. Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи: дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.09 / Братанич Ольга Григорівна. – Кривий Ріг, 2001. – 238 с.
3. Борытко Н. М. В пространстве воспитательной деятельности [Текст] / Н. М. Борытко // Монография. - Волгоград, 2001. – 180 с.
4. Організація самостійної роботи студентів в умовах інтенсифікації навчання: Навч. посіб. [А. М. Алексюк, А. А. Аюрзанайн, П. І. Підкасистий, В. А. Козаков та ін.] ; ІСДО. – К. : ІСДО, 1993. – 336 с.